

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXV. Idem (a) Vercellensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

NOTÆ.

Celestinus III.] Ita etiam habetur in secunda collectione, sub hoc tit. cap. 7. sed nullibi exprimitur, cui Prælato rescribat Pontifex: uade co-

gnosci non potest de quo Archidiacono in præfenti agatur.

(b) *Licitè.*] Unde histiones, meretrices ex turpi lucro non præstant decimas, ut docuerunt D. Thomas 2. 2. q. 87. de decimis, artic. 2. ad 2. Sotus lib. 9. de iustitia, quest. 4. artic. 2.

CAPUT XXIV.

Innocentius III. (a) *Pistoriensis* Episcopo.

A nobis tua fraternitas requisivit, utrum ab illis decimas exigere debeas, qui possessiones dant, vel recipiunt ad (b) affectum, cum alii se conentur per alios excusare, quominus cogantur ad decimas persolvendas. Cum igitur quilibet decimas solvere teneatur, nisi à præstatione ipsarum specialiter sit exemptus, f. t. duximus respondendum, quod à dantibus (c) possessiones, & recipientibus ad affectum, de fructibus, quos percipiunt, decimæ sunt solvenda, nisi ab eis aliquid ostendatur, quare ab huiusmodi sunt immunes.

NOTÆ.

1. (a) *Pistoriensis.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc titul. cap. 1. & in capite à nobis, de cohabit. cleric. ubi extrat alia pars huius textus, & ibi præsentem inscriptionem exposui.

(b) *Ad affectum.*] In hac sexta collectione legitur, ad firmam; & rectius, juxta ea quæ notavi in cap. 7. de locato.

2. (c) *Dantibus possessiones, & recipientibus.*] Ita ut quisque pro parte fructuum quos percipit, debeat solvere decimas, ita ut si coloni partiarum sunt, tam colonus, quam dominus quilibet pro portione sua decimas persolvat; ita tamen ut ex eisdem fructibus

redesima nunquam solvatur, juxta legem finalem, titul. 4. lib. 1. recopil. docent Azor part. 1. instit. libro 7. cap. 34. quest. 4. Barbosa lib. 3. juris Eccl. cap. 26. §. 1. num. 39. Valascus de iure emphe. quest. 30. num. 15. unde si fundus, ut regulariter fit, colonis locetur, non debent ex eisdem fructibus colonus, & dominus decimas præstare, sed tantum unus debet eas persolvere, ut post Monetam, Rebuffum, & alios dacet Manrique de differ. uniuers. libri. quest. 151. quo modo accipiendus est Guierrez libro 1. practic. cap. 18. num. 19. qui docet decimas præstandas esse tam à Colono, quam à domino prædii conducti.

CAPUT XXV.

Idem (a) *Vercellensis* Episcopo.

Tua nobis fraternitatis intimavit, quod quidam laici tuæ diocesis, & alii plures Episcoporum adjacentium decimas Ecclesiis, & clericis tuis peruersis machinationibus subtrahere moliantur, & conceptæ peruersitatis, audaciam non curant satisfactione debita emendare. Quidam enim ex eis semen, & sumptus, qui fuerint in agricultura, primitus deducendos, & de residuo impendendam esse decimam asseverant: alii verò de portione fructuum, quam à colonis accipiunt, partem decimæ separantes, eam (b) capellanis suis, vel aliis clericis, seu Ecclesiis, aut etiam pauperibus conferunt, vel in usus alios pro sua voluntate convertunt: nonnulli clericorum vitam tam abominabilem detestantes, decimas eis ob hoc subtrahere non verentur: quidam insuper asserentes se possessiones, & omnia jura sua cum omni honore atque districtu per Imperialem concessionem adeptos, decimas huiusmodi generaliter detinere præsumunt. Occasione præterea veteris decimationis, quam asserunt sibi concessam, aliqui decimas novalium sibi non metuunt usurpare. Verùm si ab eo, à quo bona cuncta procedunt, assertores huiusmodi debitum respectum haberent, jus ecclesiasticum diminuere non contenderent, nec decimas (quæ tributa sunt egentium animarum) præsumerent detinere. Cum enim Deus, cujus est terra, & plenitudo ejus, orbis terrarum, & universi, qui habitant in eo, deterioris conditionis esse non debeat, quam Dominus temporalis, cujus statutum debitum de terris, quas exhibet aliis excolendas, non quidem deductis sumptibus, aut semine separato, necessarium esse dignoscitur cum integri

integritate persolvi, nimis profecto videtur iniquum, si decimæ; quas Deus in signum universalis domini sibi reddi præcepit, suas esse decimas, & primitias asseverans, occasione præmissâ, vel excogitatâ magis fraude diminui fortè (c) valerent: cùmque Deo debita sit solutio decimarum, in tantum ut ad eas clericis exhibendas, quibus eas ipse pro suo cultu concessit, laici, si moniti fortè noluerint, ecclesiasticâ sint districtione cogendi, prætextu (d) nequitia clericorum nequeunt eas aliis, nisi quibus ex mandato divino debentur, pro suæ voluntatis arbitrio erogare, cùm nulli sit licitum aliena cuicumque concedere præter domini voluntatem: quamquam per sollicitudinem officii pastoralis clerici sint à sua nequitia coercendi. Et cùm de cunctis omnino provenibus decimæ sint reddendæ, sicut colonus de parte fructuum, quæ sibi remanet ratione cultura, sic & dominus de (e) portione, quam percipit ratione terræ, decimam reddere sine diminutione tenetur. Porro cùm laicis nulla sit de spiritualibus rebus concedendis, vel disponendis attributa facultas, Imperialis concessio, quantumcunque generaliter fiat, neminem potest à solutione decimarum eximere, quæ divinâ constitutione debentur; nec occasione decimationis antiquæ, licet in feudum concessæ, decimæ sunt novalium usurpandæ, cum in talibus non sit extendenda licentia, sed potius (f) restringenda. Quoniam igitur pati nolumus, nec debemus, ut Ecclesiarum, & clericorum jura præsumptione qualibet minuantur, fraternitati tuæ auctoritate præsentium indulgemus, quatenus omnes, qui ratione personarum, aut etiam prædiorum decimas Ecclesiis, & clericis tuæ diocesis exhibere tenentur, ad eas cum integritate reddendas, sublato appellationis diffugio, auctoritate Apostolicâ, per excommunicationis, vel interdicti sententiam compellendi liberam habeas facultatem. Præterea ut clericos tuæ diocesis, de quibus fuerit auditorio tuo querela proposita de decimis antedictis, & fructibus perceptis ex eis, ad plenam sub tuo examine justitiam faciendam compellere valeas, non obstante (g) appellationis objectu in elusionem ecclesiasticæ disciplinæ, devotioni tuæ præsentis scripti paginâ duximus indulgendum. Decernimus ergo, &c. hanc paginam nostræ concessionis, &c.

N O T Æ.

1. **Vercellensi.**] Ita etiam legitur in cap. 2. hoc tit. in. 3. compil. & in epistolis editis Colonia à Sirdeto fol. 414. ex quo registro hujus textus literam restituo, ut cognoscatur, eandem epistolam in antiquis compilationibus 3. & 4. & in hac sexta divisam esse in præsentem textum, & sequentem, cùm simul uterque textus reperitur in ipsa epistola. De diocesi Vercellensi nonnulla notavi in capite licet, de foro compet.

(b) **Capellaniis.**] Quod supremis Principibus concessum esse probavi supra in cap. 4.

(c) **Valerent.**] Hanc textus partem de decimis solvendis non deductis expensis, exposui supra in cap. 7.

2. (d) **Nequitia clericorum.**] Non enim ideò decima subtrahi debent à populo parochis propriis, quòd inhonestè & turpiter vivant; siquidem decimæ illis debentur propter laborem in administratione sacramentorum impensum, non verò propter vitæ probitatem, capite fortè 3. 14. quest. 5. D. Hieronymus ad illa verba Matthæi cap. 22. *Reddite quæ sunt Cesaris* inquit: *Porro quod ait, Reddite quæ sunt Cesaris* Cesaris, id est nummum, tributum, & pecuniam:

Et quæ sunt Dei Deo, id est decimas, primitias, & oblationes. Tunc autem Cesar Tyberius Tyrannus erat, sacerdotes infideles, avari, & in malo pertinaces, in mortem Domini jugiter meditantes; Et tamen illis Dominus jubet decimas dare. Et contra Wiclef. ita declaratum fuisse in Concilio Constantiensi refert Castro adversus hæreses, verbo Decime: docent Rebuffus de decimis dist. quest. 7. num. 15. Gutierrez dist. cap. 21. num. 138. P. Gregorius lib. 13. de repub. cap. 17. num. 2. nam & hoc casu clerici decimas suas faciunt, ne tenentur eas restituere, etsi perditè vivant, nisi crimen admittant, cujus ratione fructibus beneficii ipso jure priventur.

(e) **Portione, quam percipit.**] Ex qua colonus decimas non præstiterat, alias redecimatio daretur, contra ea quæ adduxi supra, in cap. à nobis.

Divina institutione.] Hæc verba exponemus infra in cap. in aliquibus §. final.

(f) **Restringenda.**] Quia cùm privilegium hoc contra jus commune concessum esset, Restringi debebat, ut quanto minus læderet jus parochiale, ut supra probavi in cap. 4. ubi textum hunc exposui.

(g) **Appellationis objectu.**] Quia in his decimarum causis proceditur appellatione non obstante,